

Phiren Amenca
Koračajte sa nama
NVO Romska organizacija mladih
ROM

Zapošljavanje romske i egipćanske populacije u Crnoj Gori

stanje i izazovi na tržištu rada

ELVIS BERIŠA

NVO Romska organizacija mladih
“Koračajte sa nama – Phiren Amenca”

17. Jun 2014 .g.

Phiren Amenca
Koračajte sa nama
NVO Romska organizacija mladih
ROM

OSNIVAČI

- Osnovana u februaru 2014. god.
- Mladi Romi i Romkinje
- Studenti
- Mladi romski aktivisti/lideri iz civilnog sektora

ROM
NVO Romska organizacija mladih
Koračajte sa nama
Phiren Amenca

Vizija i Misija

Crna Gora kao društvo jednakih mogućnosti, u kojem mladi Romi i Egićani žive , obrazuju se, razvijaju i učestvuju u kreiranju okruženja koje svima pruža jednake mogućnosti i njeguje univerzalne vrijednosti

ROM “Phiren amenca” svojim aktivnim angažovanjem doprinosi razvoju i aktivno učešće mladih Roma i Romkinja, Egipćana i Egipćanki u životu crnogorskog društva, jačanju institucionalnih kapaciteta za uključivanje romske i egipćanske populacije, te smanjenju negativnih stavova i diskriminacije Roma i Egipćana u Crnoj Gori

ROM
NVO Romska organizacija mladih
Koračajte sa nama
Phiren Amenca

Ciljevi organizacije

- Jačanje kapaciteta mladih Roma i Egipcana za demokratsko učešće u životu društva.
- Jačanje institucionalnih kapaciteta za inkluziju RE populacije
- Iniciranje i praćenje zakonodavnih inicijativa koji se odnose na romsku i egipćansku populaciju
- Suzbijanje i eliminacija negativnih stavova i etničkih predrasuda prema Romima i Egipćanima

Šest ključnih oblasti

Naše aktivnosti su usmjerene u šest ključnih oblasti:

- Obrazovanje
- Rad sa djecom, mladima i starima
- Zapošljavanje
- Zdravlje
- Pravno nevidljiva lica
- Javno zastupanje u oblasti prava i sloboda mladih Roma i Egipćana

ZAKONODAVNI, INSTITUCIONALNI I STRATEŠKI OKVIR ZAPOŠLJAVANJA

1. Zakonodavni okvir

- Ustav Crne Gore (“Sl. List CG”, br. 1/2007)
- Zakon o radu (“Sl. List CG”, br. 49/08, 26/09, 59/11)
- Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti (“Sl. List CG”, br. 14/10, 45/12)
- Zakon o zapošljavanju i radu stranaca (“Sl. List CG”, br. 22/08, 32/11)
- Zakon o manjinskim pravima i slobodama
- Zakoni iz oblasti obrazovanja

ZAKONODAVNI, INSTITUCIONALNI I STRATEŠKI OKVIR ZAPOŠLJAVANJA

2. Institucionalni okvir

- Ministarstvo rada i socijalnog staranja
- Ministarstvo prosvjete
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore
- Centar za stručno obrazovanje
- Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća
- Investicioni razvojni fond
- Privatne agencije za zapošljavanje
- Agencije za privremeno ustupanje radnika

ZAKONODAVNI, INSTITUCIONALNI I STRATEŠKI OKVIR ZAPOŠLJAVANJA

3. Strateški okvir

- *Strategija za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012 – 2016*
- *Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2012 – 2015*
- *Akcioni plan zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2014.godinu,*
- *Operativni program za komponentu IV (Razvoj ljudskih resursa) 2012/2013.*

STANJE NA TRŽIŠTU RADA

- Broj stanovnika oko **620.029** (popis 2011.g.);
- Broj zaposlenih oko **171.474** (Monstat 2013.g.);
- Broj nezaposlenih **33,867** (maj 2014. ZZZ);
- Broj nezaposlenih bez zanimanja **4.922** , 14,26%
- Stopa nezaposlenosti **14,5%** (maj 2014.g. ZZZ) od čega je gotovo petina mladih;
- Preko **30.000** lica radi u zoni sive ekonomije;

STANJE NA TRŽIŠTU RADA

Evidencija u oblasti zapošljavanja (na dan 31.12.2013.)

- Broj Roma i Egipćana **8.305** (popis 2011. g.)
- Broj nezapošljenih Roma i Egipćana u ZZZCG: **1.118** lica ili **2,24%** od ukupnog broja od čega je **471** žena
- 56 lica (12,5% žena) se nalazi u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na određeno vrijeme, što čini 5% od ukupnog broja nezaposlenih pripadnika Roma i Egipćana na isti dan
- Broj lica romske i egipćanske populacije bez zanimanja **94,35 %**

AKTIVNOSTI ZZZCG

- U Zavodu je 2005.godine formirana *Radna grupa za rješavanje problema zapošljavanja RE u CG*
- Formirana evidencija pripradnika romske i egipćanske populacije - tražilaca posla (na dobrovoljnoj osnovi)
- Obuka savjetnika Zavoda za rad sa romskom populacijom
- Registracija pripadnika romske populacije koji su zainteresovani za uključivanje u mjere APZ
- Anketa poslodavaca od 2009. godine

ROM
NVO Romska organizacija mladih
Koračajte sa nama
Phiren Amenca

Mjere APZ

- Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja
- Profesionalna orijentacija
- Finansiranje zarada pripravnika
- Podrška samozapošljavanju
- Obrazovanje i osposobljavanje odraslih
- Javni rad
- Subvencije za zapošljavanje teže zapošljivih lica koja zasnuju radni odnos na neodređeno vrijeme
- Profesionalna rehabilitacija teže zapošljivih lica
- Dodjela stipendija nezaposlenom licu u skladu sa potrebama na tržištu rada (deficitarni kadrovi).
- Priprema za sezonsko zapošljavanje

Aktivne politike zapošljavanja

U periodu 01.01.2013 - 31.12.2013. g. u programe APZ uključeno je **39** lica (17,94% žena), što čini **3,4%** od ukupnog broja nezaposlenih pripadnika romske i egipćanske populacije.

- U državni javni rad „Neka bude čisto“ uključeno je **pet** lica.
- U lokalni javni rad u saradnji s DOO „Čistoća“ iz Podgorice, uključeno je **14** lica muškog pola.
- U program obrazovanja i osposobljavanja za zanimanje „frizer za žene“, koji se realizovao u Podgorici, uključene su **dvije** polaznice Romske i egipćanske populacije.
- U program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem uključen je **jedan** pripadnik romske populacije muškog pola.
- ❖ **31 lice je bilo angažovano na sezonskim poslovima (12 žena).**

ROM NVO Romska organizacija mladih
Koračajte sa nama
Phiren Amenca

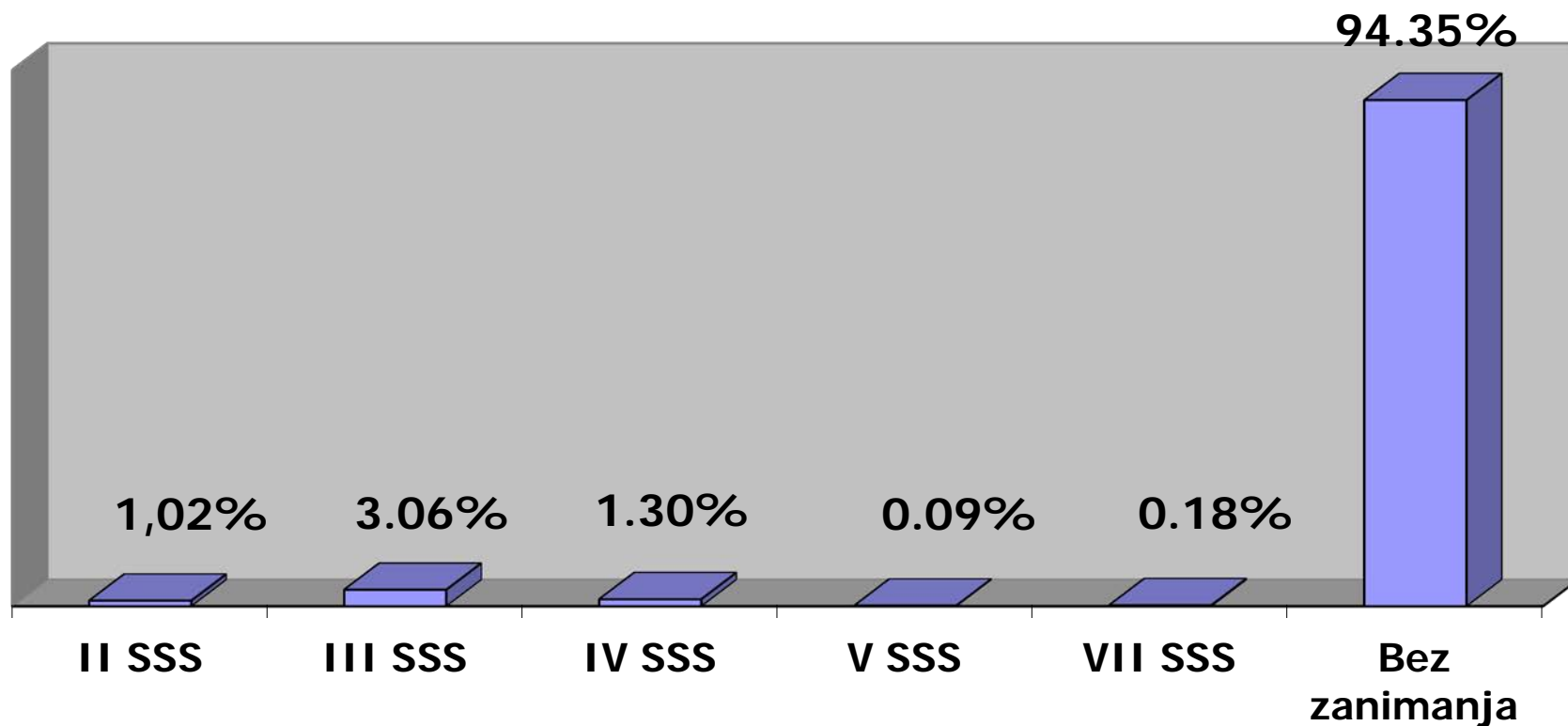
Rezultati istraživanja – CEDEM

Zapošljavanje Roma i Egipćana u javnim ustanovama

- **Prosvjeta** - jedno lice se deklariralo kao Rom (0,01%).
 - **Zdravstvo**- zaposleno 3 Roma (0,06%)
 - **Socijalna i dječja zaštita**- nije bilo nijednog lica koje se deklariralo kao Rom/Romkinja
- **Izvor:** *Informacija o zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica, u prosvjeti, zdravstvu i socijalnoj i dječjoj zaštiti, Vlada Crne Gore, jul 2013.god.*

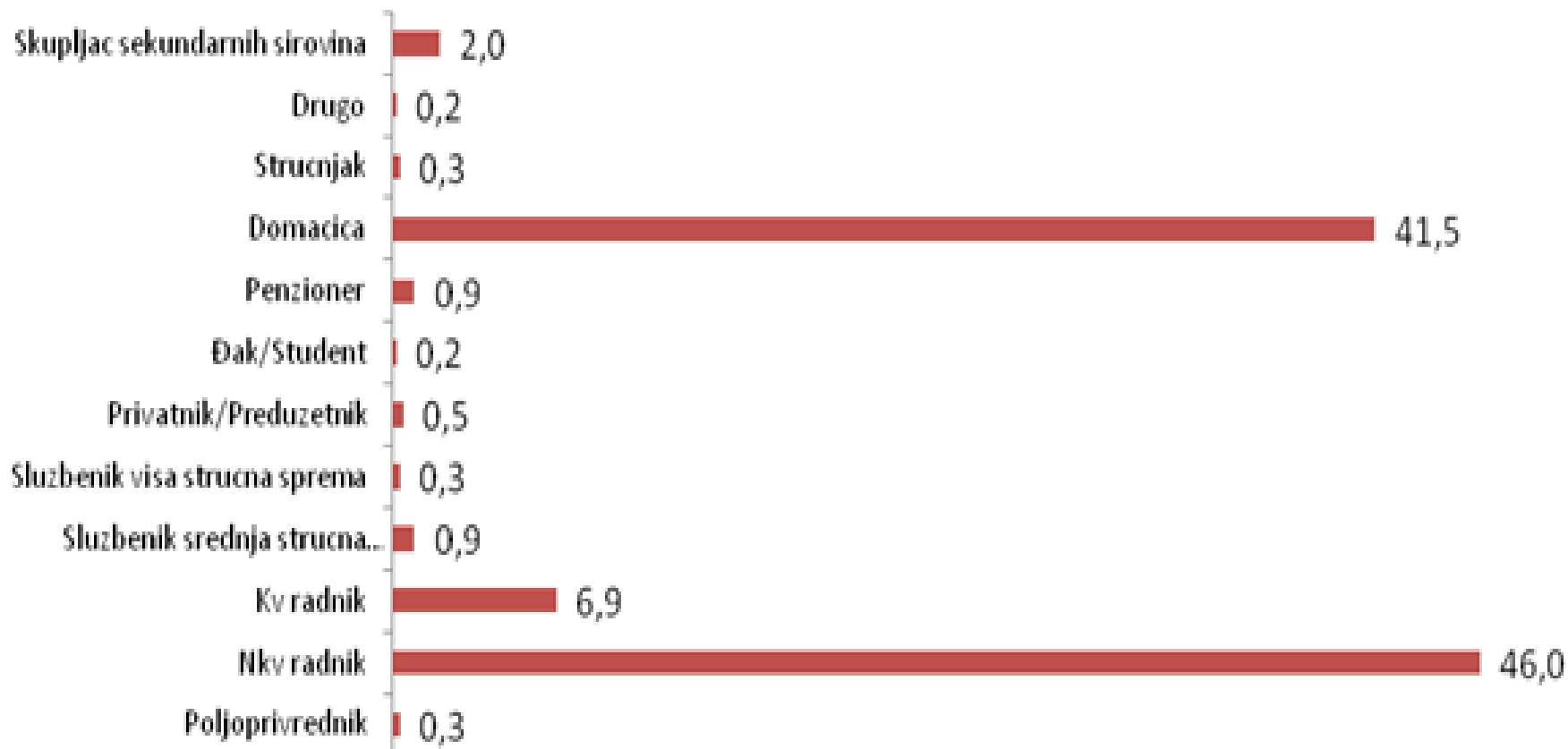
Rezultati istraživanja – CEDEM

Struktura romske i egipćanske populacije na evidencij ZZZ prema stručnoj spremi

Rezultati istraživanja – CEDEM

Zanimanje

Rezultati istraživanja – CEDEM

Kvalitet zaposlenja

Iako je sakupljanje i prerada sekundarnih sirovina definisano Zakonom o klasifikaciji djelatnosti, zanimanje „**sakupljač sekundarnih sirovina**“ nije prepoznato jedinstvenom nomenklaturom zanimanja, što značajno otežava formalizovanje radno – pravnog statusa Roma i Egipćanja koji se bave tom djelatnošću. Osim toga, u slučaju nastupanja bolesti, licima koja prihode ostvaruju u sivoj zoni rada ne isplaćuje se naknada za slučaj privremene spriječenosti za rad. Ova lica tada ostaju bez ikakvih prihoda, a kako je i inače riječ o pojedincima ili porodicama koje žive na ivici egzistencije ovakva situacija često rezultira pojavom „**dječjeg rada**“ kada se djeca u veoma ranom uzrastu uključuju u izdržavanje porodice.

ROM
NVO Romska organizacija mladih
Koračajte sa nama
Phiren Amenca

Ključne prepreke

Neriješen pravni status

Nizak obrazovni nivo /neusklađenost potreba tržišta rada i radnih vještina

Nedovoljno interesovanje za uključivanje u **APZ**

Neformalno zapošljavanje (siva ekonomija)

Ograničena ponuda radnih mjesta za Rome i Egipćane

Predrasude poslodavaca (19% spremno da zaposli Roma ili Egipćana, Anketa poslodavaca 2012)

Sistem subvencija za zapošljavanje pripadnika romske i egipćanske populacije koristi samo kroz **javne radove**

Nerazvijene preduzetničke inicijative (neispunjavanje uslova za dodjelu kredita).

Ključne preporuke

- Država treba da sprovodi u praksi i da podstiče **afirmativnu akciju** u zapošljavanju Roma i Egipćana, posebno Romkinja i Egipćanki.
- **Praćenje/ocjena stanja**, stopa aktivnosti, evidencije o svima aktivnim i pasivnim mjerama;
- Kreirati **nove programe obuke** koji bi bili namijenjeni licima romske populacije i prilagođeni njihovim obrazovnim mogućnostima;
- **Prevencija i sankcionisanja dječjeg rada**;
- **Kombinovanje obuka i savjetodavnih usluga**, servisi podrške novozaposlenim licima, servisi za podršku romskim i egipćanskim preduzetnicima itd.
- **Obezbijediti učešće Roma i Egipćana** u realizaciji i monitoringu grant šema operativnog programa za IPA komponentu IV .

phiren Amenca
Koračajte sa nama
NVO Romska organizacija mladih
ROM

HVALA NA PAŽNJI!

Elvis Beriša,
Romska organizacija mladih “Koračajte sa nama-Phiren Amenca”

romphirenamenca@t-com.me

17. Jun 2014